UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

1 Quem pater offert, si placet exit, cùm fit adultus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

¶ Sed ſi perſona liberos habens, antequam de rebus ſuis inter eos diſponat, monaſterium intret, liceat ei poſtea inter eos dividere, legitima *a* non diminuta: & quod eis non dedit, monaſterio competet. ¶ Sed ſi omnem ſubſtantiam inter filios dividere voluerit, ſua perſona filiis connumerata, partem ſibi retineat, quæ monaſterio competere debet. ¶ Sed ſi poſt ingreſſum moriatur, antequam inter eos dividat, filii legitimam percipiant, reliqua ſubſtantia monaſterio competente. *In authenticis* b *de monaſt. conſtitutio.5. in collatio.* ¶ Nunc *c* autem cùm monachus factus eſt, hoc ipſo res ſuas obtuliſſe videtur, ſi prius teſtatus non ſit: & exinde judicio ejus ceſſante, lege diſponitur, ut ſi liberos habeat, in quos aut nihil, aut minus legitima portione quoquo donãdi titulo contulerit, eatenus ſubſtantiæ monaſterio deſtinatæ detrahatur, ne quid contingat circa liberos iniquum.

C. X.

Item ex novella 123. *d*

NOn liceat parentibus liberos, vel liberis parentes ab hæreditate repellere monachos factos: quamvis dum laici fuerant, in cauſam ingratitudinis inciderint. Item non liceat parentibus liberos ſuos ad ſolitariam vitam tranſeuntes abſtrahere monaſteriis.

¶ *Hoc caput expreſſè habetur apud Iulianum anteceſſorem, novella 123. cap. 59. In quo aliqui Gratianum reprehenderunt, qui hanc Iuliani epitomen videre minimè poterant.*

CAVSA XX.

DVo pueritiæ annos agentes à parentibus monaſterio traditi ſunt: unus invitus, alter ſpontaneus cucullam induit. Ad annos pubertatis venientes, invitus ad ſæcularem militiam redit, ſpontaneus monaſterium diſtrictius petit.

1 *Nunc primùm quæritur, ſi in pueritiæ annis traditi, cogantur religionis propoſitum tenere.*

2 *Secundò, ſi præter voluntatem parentum tonſuram, vel religionis veſtem quis in pueritia accipiat, an poſſit ſibi detrahi, an non.*

3 *Tertiò, qui præter propriam voluntatem cucullam induerit, an cogatur eam retinere, an non.*

4 *Quartò, ſi ab uno monaſterio in aliud diſtrictius liceat alicui tranſire.*

QVÆSTIO I.

1 ps *QVòd intra annos pueritiæ traditi, cùm adulti fuerint, liberum habeant arbitrium manendi vel diſcedendi, probatur auctoritate* nonæ 1 ſynodi.

1 ¶ Nonæ] *In nonnullis vetuſtis exemplaribus eſt,* octavæ. *Verùm in octava ab Hadriano II. habita non habetur, ſed in libro B. Baſilii de inſtitutis monachorum, Ruffino interprete, cap. 8. Similia etiam ſunt apud eundem B. Baſilium in regulis fuſius diſputatis, cap. 15.*

C. I. ¶ *Virginitatis profeſſio quo tempore firma eſſe incipit.*

FIrma autem tunc erit profeſſio virginitatis, ex quo adulta jam ætas eſſe cœperit, & ea quæ ſolet apta nuptiis deputari, ac perfecta 1.

1 ¶ Ac perfecta] *Hæc non ſunt in eo Baſilii loco.*

Si virginitatis profeſſio tunc incipit eſſe firma, cùm ætas cœperit eſſe adulta, & religionis profeſſio tunc demum debet eſſe firma, cùm ad adultam ætatem perventum fuerit. Sed hic de illa profeſſione agitur, quæ in annis pueritiæ proprio arbitrio Deo offertur, quam non confirmat parentum conſenſus. Cæteris, quæ à parentibus Deo offertur profeſſio, inviolatam ſervari oportet.

a *al. legitimæ portione nulli.* b *Novella 26.* c *Cod. de Epiſcopis, & cler. authen. nunc autem.* d *Ibidem apud Iulianum antecеſ. cap. 59. & 60.*

C. II. ¶ *Non licet de monaſterio egredi quem pater vel mater intra annos infantiæ fecerit ordinari.*

Unde Gregorius *ſcribit ad Auguſtinum Anglorum Epiſcopum.*

ADdidiſtis *a* adhuc, quòd ſi pater vel mater filium filiámve intra ſepta monaſterii in infantiæ annis [...] regulari tradiderint diſciplina, utrum liceat eis p[...] quam paupertatis *b* annos impleverint, egredi, & m[...] trimonio copulari. Hoc omninò devitamus: & [...] nefas eſt, ut oblatis à Parentibus Deo filiis volupta[...] fræna laxentur.

¶ *Sic etiam citat Ivo. Extat in epiſtola quarta Gregorii* [...] *ad Bonifacium legatum Germaniæ; & ſimile habetur in* [...] *Vuormacienſi, cap. 22.*

C. III. ¶ *Aut propria profeſſio, aut paterna devotio monachum facit.*

Item ex concilio Toletano 4. *c. 41.*

MOnachum *d* aut paterna devotio, aut propria [...] feſſio facit. Quidquid horum fuerit, alliga[...] tenebit. Proinde his ad mundum revertendi [...] mus aditum, & omnes ad ſæculum interdicimus [...]

1 ¶ Alligatum] *In duobus Vaticanis conciliorum* [...] *& Lucenſi regio legitur,* allegatum.

C. IV. ¶ *In monaſterio perpetuò maneant, qui à parentibus traditi ſunt.*

Item Iſidorus.

QVicunque à parentibus propriis in monaſterio [...] rit delegatus, noverit ſe ibi perpetuò perma[...] rum. Nam Anna Samuelem puerum natum & abla[...] tum Deo cum pietate obtulit: qui & in miniſterio [...] pli, quo à matre fuerat deputatus, permanſit, & ubi [...] ſtitutus eſt, deſervivit.

¶ *Hoc non eſt inventum in libris B. Iſidori: ſed* [...] *dus in expoſitione regulæ B. Benedicti, cap. 59. hoc idem* [...] *ro refert.*

C. V. ¶ *De eodem.*

Item ex regeſto Gregorii, *lib. 1. epiſt. 4. ad Anthemium.*

QVia *e* autem dura eſt in inſulis congregatio mo[...] chorum, etiam pueros in eiſdem monaſteriis [...] XVIII. annorum tempora ſuſcipi prohibemus: [...] nunc ſunt, tua eos providentia auferat, & in urbem [...] manam tranſmittat. Hoc & in Palmaria, aliiſq; [...] te per omnia volumus cuſtodire.

C. VI. ¶ *Qui à progenitoribus monaſterio tra[...] ditus eſt, de eo egredi non licet.*

Item ex concilio Triburienſi.

QVem *f* primogenitores ad monaſterium [...] runt, & in eccleſia cœpit canere, & legere, nec [...] rem ducere, nec monaſterium deſerere poterit: [...] diſceſſerit, reducatur: ſi tonſuram dimiſerit, rurſus [...] deatur: uxorem ſi uſurpaverit, dimittere compella[...]

C. VII. PALEA.

[*Item* ex pœnitentiali Theodori.]

INfans pro infante poteſt dari in monaſterio, qua[...] alter vocatus *g* ſit. Tamen melius eſt votum [...] Similiter & pecora æquali pretio (ſi neceſſe eſt) [...] dimenda.

2 pars. *Ex his auctoritatibus colligitur, quòd paterna* [...] *feſſio pueros tenet obligatos; nec licebit eis à propoſito* [...] *quod paterna devotione in puerilibus annis ſuſceperunt.* [...] *jicitur illud* Leonis Papæ, *epiſtol. 90. ad Ruſticum Epiſcopum* [...] *cap. 13. & 14.*

a *Ivo part. 7. c. 10.* b *al. ad pubertatis.* c [...] d *Polyc. lib. 4. tit. 54. Anſelm. l. 7. c. 116. & l. 5. c. 6. Burch.* [...] *Ivo p. 7. c. 30.* e *Extra de regul. c. 1.* f *Burch. l. 1. c. 4*[...] *cap. 115.* g *fortè.*] *votus.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

C. VIII. ¶ *Non licet puellis nuptias eligere, quæ ſpontanea voluntate virginitatis ſuſceperunt propoſitum.*

PVellæ *a*, quæ non coactæ parentum imperio, ſed ſpontaneo judicio virginitatis propoſitum atque habitum ſuſceperunt, ſi poſtea nuptias eligunt, prævaricantur, etſi conſecratio non acceſſit, cujus utique non fraudarentur munere, ſi in propoſito permanerent. Ambigi verò non poteſt crimen magnum admitti, ubi & propoſitum deſeritur, & conſecratio violatur. Nam ſi humana pacta non poſſunt impunè calcari, quid eos *b* manebit, qui corruperint fœdera divini ſacramenti?

Cum ergo in principio hujus capituli dicatur. [*Puellæ, quæ non coactæ imperio parentum.*] *Datur intelligi, quòd ſi coactæ habitum virginitatis ſumpſerint, ſine prævaricatione ipſum deſerere poſſunt. Sed puella hîc nubilis intelligitur, cujus (ut in ſequentibus demonſtratur) poſt duodecimum annum eſt liberum arbitrium: nec in electione propoſiti cogitur ſequi parentum imperium.*

C. IX. ¶ *Extra voluntatem propriam retruſi in monaſteriis non teneantur.*

Sic & illud intelligendum eſt, quod eſt ſtatutum in ſynodo habita ab Eugenio Papa II. *c.32.*

SIcut, qui monaſteria elegerunt, à monaſteriis egredi non permittuntur, ita hi, qui inviti ſine juſtæ offenſionis cauſa ſunt intromiſſi, niſi volentes, non teneantur: quia quod non petunt, non obſervant. Ideoque tales conſiderandi ſunt magis *c* peccata committere, quàm plangere, ſicut in decreto ſanctiſſimi Leonis Papæ maniſeſtiſſimè continetur.

C. X. PALEA.

[*Unde* Marcellus Papa.]

ILlud autem ſtatuendum eſſe cenſemus, ut ſi in minori ætate filii monaſterio oblati fuerint, & *d* ſacram tonſuram, vel velamina ſuſceperint, dignum quidem duximus, ut xv. anno à prælatis moniti *e* inquirantur, utrum in ipſo habitu permanere cupiant, an non. Si verò permanere profeſſi fuerint, ulterius pœnitendi locum minimè amplecti poſſunt. Sin autem ad ſæcularem habitum reverti voluerint, redeundi licentia nullo modo denegetur: quia ſatis inutile eſt, ut coacta ſervitia Domino præſtentur.

¶ *Notatur nomine paleæ etiam ab auctore gloſſæ: ſed extat ferè in omnibus vetuſtis, & ſine paleæ nomine.*

3 pars. *Velamen autem non licet imponere virginibus, niſi certis diebus.*

C. XI. ¶ *Non niſi certis diebus velamen imponatur virginibus.*

Unde Gelaſius Papa *ad Epiſcopos per Lucaniam, c.14. & 15.*

DEvotis *f* Deo virginibus, niſi aut Epiphaniorum die, aut in albis Paſchalibus, aut in Apoſtolorum Natalitiis ſacrum velamen minimè imponatur *g*: niſi forſan (ſicut de baptiſmate dictum eſt) gravi languore correptis, ne ſine hoc munere de ſæculo exeant, implorantibus non negetur. ¶ Viduas autem velare Pontificum nullus attentet.

4 pars. *Tempus quoque conſecrationis earum ſimiliter obſervatur.*

C. XII. ¶ *Ante ſexageſimum ætatis ſuæ annum virgines non conſecrentur.*

Unde Gregorius *in regeſto, lib.3. epiſt.11.*

IVvenculas *h* fieri Abbatiſſas vehementiſſimè prohibemus. Nullam igitur fraternitas tua niſi ſexagenariam virginem, cujus vita *a* hoc atque mores exegerint, velari permittat.

C. XIII.

Item ex concilio Carthaginenſi III.

SAnctimoniales ante annum quadrageſimum non velentur.

¶ *Sic citatur etiam in omnibus vetuſtis: ſed in nullo Carthaginenſi eſt inventum. Idem verò nonnullis additis habetur in concilio Agathenſi, cap.19.*

C. XIV. ¶ *Ante vigeſimum quintum annum virgines non conſecrentur.*

Item ex concilio Carthaginenſi III. *c.4.*

PLacuit *b* ut ante xxv. annos ætatis nec Diaconi ordinentur, nec virgines conſecrentur; & ut lectores populum non ſalutent.

¶ *Antè citabatur ex concil. Africano IV. ſed ſup. diſt. 7. placuit. citatur ex Carthaginenſi III. ubi habetur.*

C. XV.

Item Pius Papa.

VIrgines *c* non velentur ante xxv. annos; niſi fortè neceſſitate periclitantis pudicitiæ virginalis: & non ſunt conſecrandæ *d* niſi in Epiphania, & in ſabbatho 1 Paſchæ, & in Apoſtolorum Natalitiis; niſi cauſa mortis urgente.

¶ *Caput hoc inter decreta Pii non eſt inventum, & abeſt à tribus vetuſtis Gratiani exemplaribus. De cauſis verò, ob quas ante xxv. annos poſſint virgines velari, agitur in concilio Milevitano, c.26. & Africano, c.93. ex quo Africano refertur Capit. l.1. c.46.*

1 ¶ Sabbatho] *In uno vetuſto legitur,* in albis, *& apud cæteros collectores,* in albis Paſchalibus.

5 pars. *Quamvis autem viduæ velari prohibeantur, viduitatis tamen profeſſio in ſcriptis ab eis eſt facienda. Veſtis quoq; profeſſioni conveniens eſt eis tradenda, quâ ubiq; utantur.*

C. XVI. ¶ *Profeſſionem viduitatis faciant, & habitum ſumant religionis, quæ caſtitatem ſervare proponunt.*

Unde in concil. Toletano X. *cap.4.*

VIdua, quæ ſanctæ religionis obtinere propoſitum voluerit, ſacerdoti vel miniſtro, ad quem aut ipſa venerit, aut quem ad ſe venire contigerit, ſcriptis profeſſionem faciat à ſe aut ſigno, aut ſubſcriptione notatam, continentem ſe & religionis propoſitum velle, & hoc perenniter inviolatè ſervare. Tunc accepta à ſacerdote, vel miniſtro apta religionis profeſſioni *e* veſte, ſeu in lectulo quieſcens, ſive in quocunque loco conſiſtens conſtanter eâ utatur, nec diverſi coloris, aut diverſæ partis eadem ſit notabilis veſtis, ſed religioſa, & non ſuſpecta.

QVÆSTIO II.

DE *his verò, qui præter voluntatem parentum tonſuram, vel religioſam veſtem ſuſceperint, ſic definitur in* X. concilio Toletano, *cap.6.*

C. I. ¶ *Tonſura, vel veſtis religioſa in minori ætate ſuſcepta, à parentibus irrita fieri poteſt.*

SI in *f* qualibet minori ætate, vel religioni debitam veſtem, vel religionis tonſuram in utroque ſexu filiis, aut unus aut ambo parentes dederint 1 fortè, aut nolentibus, aut neſcientibus ſeſe ſuſceptam, non mox viſam in filiis abdicaverint, ſed vel coram ſe, vel coram ec-

a Burch. lib.8. c.2. Ivo p.7. c.20. Polyc. l.4. tit.35. b al. de eis. c alit. maximè. d alit. vel. e alit. moniti, verbis. f Polyc. l.4. tit.35. Anſelm. lib.7. c.190. Burch. l.8. c.15. Ivo p.7. cap.36. Pann. l.3. c.189. g al. imponat.] orig. h Poly. ibid. Anſ. l.7. c.91.

a al. ætas.] b Polyc. l.2. tit.27. Burch. lib.2. c.11. Ivo p.6. c.31. Pann. l.3. c.30. Capit. l.1. c.46. c Polyc. l.4. tit.35. Burch. l.8. c.18. Ivo p.3. cap.39. Pann. l.3. cap.190. d al. offerenda. e al. uſue. f Gregorius III. epiſt.3. Polyc. l.4. tit.34. Burch. l.8. c.1. Ivo p.7. c.27. Pann. l.3. c.186.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN